

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s polnopravnim na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrť leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodara“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Poslanec listu stanejo 10 vin. — Uredništvo: Korčaka cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korčaka cesta št. 5, sprejema naročnine, inzerate in reklamacije. — Za inzerate se plačuje od enostopne pettivate za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zabave vsake pettivate 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inzerati se sprejemajo do torka o. o. d. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Rusi se umikajo.

Nekatere misli glede kužnih bolezni.

Piše dr. in dež. poslanec Ivan Rožkar.

Razprava v podlistku „Slov. Gospodara“ z dne 15. aprila tek. leta zasluži ne le posebno pohvalo, ampak tudi upoštevanja, da se o tej snovi, kako se varovati kužnih bolezni, ob naraščajoči potrebi večkrat temeljito razpravlja, in sicer zato, da se ljudstvo pouči in usposobi, kako se naj kužne bolezni in njih razširitev zabrani. To tembolj, ker bode že zaradi pomanjkanja zdravnikov uspešno zdravljenje skoraj nemogoče. Nič manj pa radi tega, da se varuje strogih kazni, katere bi sledile tozadevno storjenim nezakonitostim.

Za uspešno obrambo najdražjega, kar še imamo, to je zdravje, je pred vsem potrebno, da se na podlagi tozadevnih postav, pa tudi dejanskih in možnih razmer, zdravstvene zadeve tako uredi, da bodo uspešne in izvršljive.

Jasno je, da je lažje se bolezni obvarovati, kakor jo ozdraviti. Zato bi bilo umestno, da se od zato poklicanih oblasti že sedaj zabrani vsak stik — razven potrežbe — med zdravim in bolnim, kakor tudi vsak stik med kužnih bolezni le osumljenim prebivalstvom.

Trd je sicer ta pogoj, a gotovo zanesljiv in uspešen. Pri vsem sočutju, katerega imamo do svojih, bodi pri vojaki ali drugod v mestu zaposlenih, omejimo že sami vsak stik na najpotrebnejše, v slučaju nevarosti si ga pa popolnoma odrecimo. To smo dolžni storiti ne le sebi, ampak vsemu ostalemu zdravemu ljudstvu.

Za vsak slučaj katerekoli sumljive bolezni je takoj poklicati zdravnika ter se strogo ravnati po njegovih navodilih. Ako se spozna bolezen kot kužno, brezpogojno treba ločiti ali izolirati bolnika po danih predpisih, in sicer kjer druge možnosti ni, v od obdne v ta namen pripravljene prostore ter se udati v usodo in v splošno dobro določene zapovedi.

Pokl cane oblasti delujejo na to, da bi se bolnišnice za okužene bolnike osredotočile v barakah blizu mesta, kar pa že zaradi preobilnih stroškov ne bo izvršljivo: v kolikor bi pa iz zdravstvenega stališča to bilo priporočljivo, o tem se naj blagovolijo izreči gg.

zdravniki strokovnjaki. Bolniki si gotovo ne bodo želeli, se v popolnoma zaprtim vozu mnogo ur voziti v okužene prostore, kjer so morda tudi take bolezni, katerih še sam nima. Zato je pa mnenje ljudstva proti prisilnemu osredotočenju bolnikov v mestne barake.

Vse občine mariborskega okraja imajo pripravljene prostore za izoliranje bolnikov za prve slučaje bolezni. Ako bi postali ti prostori premajhni ali pa bi bilo oskrbovanje bolnikov v njih otežkočeno, so pa v vsakem kraju šolska poslopja na razpolago, v katerih je dovolj prostorov za razne bolnike, kakor tudi druge zaposlenice, to so zdravniki, strežniki, straža i. dr., ki pridejo v vpoštev. Šolska poslopja odgovarjajo tudi zdravstvenim predpisom in bodo po izvršeni razkužitvi zopet uporabna v prvotne namene. Misel za uporabo šolskih prostorov v zdravstvene namene izvira iz gospodarskih razlogov deželnega ljudstva, katero je in bo vsled danih razmer dovolj obremenjeno s plačili: s tem se pa prihrani ogromne svote za druge neizogibne izdatke.

Občutnemu pomanjkanju zdravnikov se pa naj s tem odpravi, da se izpraznjena mesta okrožnih zdravnikov zopet izpolnijo. To je upravičena prošnja prizadetega prebivalstva, tembolj, ker vendar davko plačevalci redno plačujejo sanitetne prispevke, odkar obstoja tozadevna postava.

Bodimo pripravljeni na vse, morda še na mnogo večje zlo od že obstoječega, ob enem pa upajmo varstva in rešitve od zgoraj, kamor se stalno obračamo. Pomagaj nam Bog!

Slike iz vojne.

Bratovo smrt je slutil.

Nadtopničar Jernej Zakonjšek od 9. poljskega topničarskega polka, piše č. g. Dav. Agrežu, župnika v Marija Reki, dne 21. aprila:

Ker zvala nas je domovina
In treba je topom grmeti,
Sli smo pod Avstrije zastavo
In za njo hočemo tudi umreti!

Castiti gospod župnik! Vašo dopisnico sem z veseljem sprejel. Pretresle so me žalostne novice, po-

sebnost pa še ona od brata (brat Ivan Zakonjšek, četovodja 87. pešpolka, je namreč o Velikonoči padel v Karpatih), kljub temu, da sem to poprej že slutil, videl sem ga namreč v sanjah. Imel je šest ran. Prosim Vas, dragi g. župnik, kadar mi še pišete, poročajte mi natančno, če veste namreč, kaj je z njim in ne prikrivajte mi resnice. Če je padel, umrl je lepe smrti na polju časti, smrti za Boga in za domovino. Ponesem sem na njega, ker je izpolnil do konca nalogo, ki mu je bila stavljen. Izgubil sem z njim najljubšega izmed svojih ljubih. Globoko v srcu bom nosil spomin na njega, dokler se ne snideva.

Za Velikonoč mi je pisal pismo, bilo je jako veselo in morda tudi zadnje. Rad bi ga poslal domov starišem, toda meni je drag spomin.

Zalostne domače razmere si sam predstavljam. V teh težkih urah bodite Vi, dragi g. župnik, mojim domačim angelj tolažnik. Večno Vam bom hvaležen! Zahvaljujem se Vam srčno za sporočilo. Priporočam se Vam v molitev, pozdravljam Vas in poljubljam Vam tako pokorni Vaš Jernej.

Svojim domačim pa piše:

Dragi stariši! Pred kratkim sem dobil karto, ki so mi jo pisali g. župnik. Razveselil sem se je, toda ko sem jo prebral, me je užalostila. Strašno res! Niso mi sicer povedali naravnost, toda jaz slutim, da je padel. Videl sem ga v sanjah žalostnega — imel je šest ran.

Dragi stariši! Ali je še živ ali pa mrtev, ne žalujte preveč! Pomislite, da tisoče slovenskih starišev žaluje po svojih sinovih! Končno sta nas porodila za Boga in za domovino. Bog je zahteval svoje in domovina svoje in brat je izpolnil nalogo, ki mu je bila odložena, in mislim, da častno. Ko sem dobil njegov pravi naslov, sem mu pisal. Dobil sem končno od njega pismo ravno na Veliko noč. Bilo je, kakor po navadi vsa njegova pisma, polno šaljivosti in izrazil mi je v njem upanje na skorajšno svidenje. Revež!

Jaz sem se zdrav in se prav dobro počutim. Če pa padem tudi jaz, kaj zato! Tudi jaz imam isto nalogo in Vi imejte zavest, da nisem delal sramote na polju časti, kakor mislim, se je tudi Anza boril kot vzgleden slovenski junak. Ne žalujte preveč! Prepustimo vse božji previdnosti. Bog že ve kaj dela! Srčno pozdravljam Vas in vse domače in tudi sosede. Vaš Jernej.

LISTER.

Rezervist Grega.

Po resničnih virih spisal Matko Krevh.
(Dalje.)

Rezek pisk — vlak se je začel premikati.

Takrat se je vzdignil k nebu en sam vsklik: Z Bogom! Iz vozov se je slišalo klicanje, vriskanje in neubrano petje, kakor da bi odhajajoči s tem hoteli zadušiti, kar jim je stiskalo srce. Tisti, ki so bili pri oknih, so mahali z robcami in klobuki ter klicali: Z Bogom! Na svidenje! molite za nas! Tisti pa, ki so ostali na kolodvoru, so stekali roke za odhajajočimi, klicali jih po imenu in nehote sli za vlakom. Na solze v očeh pa so pozabili; solze pa so tekale in padale na zemljo in nihče se jih ni sramoval.

Počasi in oprezno je polzel vlak po tiru: niti zavrske se mu ni hotelo, saj se je razlegalo iz vozov vriskanje, kakor snega se ni slišala dolina, po kateri se je vozil vlak. Ob tiru, na beli cesti, pred hišami so stali ljudje in pozdravljali vlak ter mu mahali v slovo. Da, v slovo od domovine! In tega so se rezervisti zavedali, zato so klicali in vpili: „Mi jih bomo, sovražniki! Za vas gremo na vojno, in ko zmagamo, se vrnemo ovenčani in odlikovani.“

Tudi Rogačev Grega se je razvnel v splošnem nemiru in kriku. Najprej je pogledal po strani Brdača, nato pa stegnil svojo razkuštrano glavo skozi okno in začel vpiti na vse grlo: „Živijo nas — zmaga-

je naša — pogledite nas — dol s sovražnikom — živijo nas!“

Grega je bil po telesu korenjak: tej lastnosti je seveda odgovarjal njegov močni, dasi nekoliko divji glas. Kdo bi se čudil, da so se ga bližnji kmalu naveličali, posebno, ker je Grega vsako besedo zategnil na dolgo in široko. Prvi ga je dregnil v rebra sosed Brdač, za njim pa kmalu drugi. Grega jih ni takoj razumel, mislil si je, da pomenijo brc: Le še bolj! Le bolj! In vpil je močneje. Ker pa brci kljub temu niso hoteli ponehati, utihnil je navdušeni Grega in se stisnil v kot, morda tudi zaradi nevarnosti pred neusmiljenim dreganjem.

Ze je izginila domača dolina; domači hribi in grički so se skril v daljavi in rezervistom se je odpral vsak trenutek nov, neznan svet. Tedaj so se pomirili; tujina s tujimi obrazi jih je prisilila, da so umolkli ter se zamislili nazaj v domače loge, v rodno hišo.

Utihiil je tudi Grega, ker je zadremal. Na Zakotje se ni maral spomniti, rajši se je preselil za nekaj časa v deveto deželo, po kateri je romal s svojim kovčkom tako dolgo, da ga je spomnil sosed Brdač z nemilo brcjo: „Grega vstani, v mestu smo.“

Grega je odprl na prei desno oko, nato levo in konaj je izpregledal, že se je pokesal, da se je zbudil. Za Brdačem se mu ni hotelo, najrajši bi bil ostal v kotu ter vlekel dreto naprej, četudi v deveti deželi.

Toda povelje je povelje. Brdač je bil neizprosni, skoro neusmiljen in Gregi ni ostalo drugega nego ukločiti se ter si naprtati kovček na ramo.

V mestu je imel Brdač z Grego pravi križ. Ze od doma znan kot strašno zateleban in neokreten člo-

vek, uganjal je po ulici, ki je peljala proti kasarni, take, da ga je sosed Brdač parkrat pošteno okregal. S kovčkom se je zadrževal ob ljudi in jih brcal na vse strani. Marsikatero neljubezljivo zabavljico je moral slišati, a on se ni zmenil za nje, in tudi ni imel časa, ker je moral gledati v izložbe. Nič ni pomagalo Brdaču, da ga je vlekel z vso silo za suknjo, Grega je gledal in opazoval razstavljene reči s širokodprtimi očmi in ravnotako odprtimi ustmi. Med prerivanjem in suvanjem sta dospela do prodajalne s pibami. Tukaj se je ustavil Grega, razkoračil se pred izložbo in zavpil: „Brdač, pipe, same pipe! Juj, kaj jih je!“

Da bi te šent“, razvnel se je Brdač ter nemilo porinil Grega od izložbe. „Kaj boš s pipami! Zdaj moraš v kasarno!“

In rezervista sta romala dalje.

Na dvorišču obširne kasarne so stale stotnje pripravljene za odhod na bojišče. Poveljniki so tekali med vrstami, pregledovali vojake in dajali razna povelja. Imeli so posla čez glavo, kajti odhajajoči so se hoteli še posloviti od znancev, ki so stali nedaleč od poslopju pripravljeni, da jih ravnotako uvrstijo.

Rezko povelje. Vojaki so se zvrnili v pozor. Tedaj se oglasi med čakajočimi Rogačev Grega:

„Glej ga, Polduha! Kakšen pa si?“ In ne zmenil se za ves svet, stopil je Grega med vrste stotnije h tač stisniti roko sosedovemu iz Zakotja.

„Presneta para prismojena“, bil je pozdrav Gregi od četovodje, ki je kar plahnel od začudenja, kaj hoče Grega s preoblečenim rezervistom. „Vstran od tod, neroda!“

„Da bi te kura brenila!“

„Pokveka pokvekasta.“

(Konec prihod.)

Slovenski železničar je vozil Makensenovo armado.

Franc Svetelšek, vlakovodja, za časa vojske premeščen iz Inomosta v Novi Sonč, piše koncem aprila svojim domačim na **Sladkogor**:

Dragi! Sedaj sem tukaj v selu Orla, to je kolodvor ob ogrski meji, 6 ur od Novega Sonča. Sedaj vozimo skoraj samo nemško armado, ki se vrača iz ... in gre našim na pomoč, da izženejo Rusje iz Galicije.

Dragi! Zanimivo je gledati, kako imajo Nemci vse v redu, kako gre vse tiho, priprosto in praktično od rok. Ne sliši se kreganje, ne vrišči, častniki niso ošabni, nikoli ne bo kateri kakega moža udaril ali pa surovo zmerjal, marveč vse z lepo besedo opravi. To so hvalevredni ljudje, ki se ljubijo med seboj kot bratje, zato imajo pa že precej uspeha. Bog daj vsakemu možu pogum, da udari krepko po Rusu, da se mu potem ne bo ljubilo več hoditi si ogledovat Galicije, kakšna da je.

Drugače mi se hvala Bogu dobro gre. Pa Bog nam daj skoraj miru. Rad bi še včkal čas, da bi začel naše drage ljudi voziti nazaj v domovino, ovenčane z veliko slavo junaštva, katero so si pač že zaslužili. Bog nam daj vsem skoraj zagledati našo ljubo slovensko domovino. Vas pozdravlja Vaš Franc.

Ogrskim Slovacom pomagam sejati.

Slovenski vojak **Janez Anton Dvoršak**, topničar na severnem bojišču, piše svojim starišem v Hočah pri Mariboru:

Dragi! Kakor Vam je znano, sem bi, na počitku v Bartošalva. Tamkaj mi je bilo prav dobro, ni mi ničesar manjkalo. Ko si tretjo noč nekoliko odpočijem, se spravim k pisanju za dom in tudi za „Slov. Gospodarja“ sem že imel nekoliko dopisa, a izdelati ga nisem mogel, ker je prišel nenadoma brzojav. Morali smo se umakniti zaradi grozne bitke, ki se je bila nedaleč od nas. Vozili smo se tedaj celo noč in cel dan, ko pridemo v vas, v kateri sem zdaj. Mučil me je glad in druge sitnosti. Po našem skromnem kosilu se vlečem na zemljo. Kmalu nato se podam čez hrib v majhno dolinico, v kateri zagledam malo vas. Korakal sem proti tej vasi s praznim želodcem. Kar naenkrat zaslišim na hribčku glas dveh malih zvončkov. Ogledujem se na vse strani, odkod ta mili glas. Hitro sem ga ujel ter se mu približujem. Zagledal sem pod hribom malo leseno cerkvico, kateri so se približevali ljudje v obilem številu. Tudi jaz sem se udeležil te pobožnosti, katero smo opravili brez duhovnika. Nato se podam na drugi hrib, si malo ogledal svet, nakar sem se podal zopet v vas, kjer sem se malo z ljudmi pogovarjal. Kar naenkrat me potegne za roko sivolas starček-Slovak ter mi veli iti z njim. Vprašam ga, kaj želi. Reče mi: „Malo jesti ti bom dal, ker vem, da si lačen“. Z veseljem srcom se mu pridruživim. Postregli so mi prav dobro s svinjskim mesom, potico, jajci, rudočo rono in pijačo. Dobil sem vsega dovolj. Vprašam jih tudi, kje so me videli in hčerke so odgovorile, da v cerkvi, nakar so me opazovali, kam se podam. Ko sem se pošteno najedel, se spomnim s hvaležnim srcom tudi na Boga, da On res nikomur nič dolžen ne ostane, kateri se mu priporoči. Torej tudi v vojski se delijo pisanke. Ali te pa deli sam dobrotljivi Bog.

Sedaj sem daleč proč od bojne črte, kjer se ne sliši nobenega gromenja topov. Naš g. general je naznanil ljudem, da bodo nekatere čete s konji pomagale delati kmetom na polju. To je bilo tudi za nas veliko veselje. Dobro mi gre tukaj; jesti imam dovolj. Dne 8. aprila sem že en oral ovsa nasejal, te dni sem gnoj vozil, jutri pojdem spečorati, pojutrišnjem pa bom sejal ječmen. Sedaj se vadim planinskega dela. Moji konji gredo dobro v breg, nazaj se pa peljem, kakor z avtomobilom. Prijazne pozdrave!

S Slovenci ni dobro tretje orehe.

Franc Meško, posestnikov sin na Polenškaku, piše s severnega bojišča svojim starišem:

Dragi mi vsi domači! Gre mi še vedno tako, kakor je navada v vojski. Kako gre nam vojakom 87. pešpolka, ste že brali v „Slov. Gospodarju“. Moskale smo že večkrat tako naklestili, da bodo pomnili, da s Slovenci ni dobro tretje orehe. Le Vi doma z rožnim vencem, mi pa tukaj z ostrim mečem, in zmaga bo naša. Prosim ljubega Boga, da bi bilo že kmalu konec tega klanja. Že dostikrat sem mislil, da mi bije zadnja ura in prosil sem Boga in Marijo Bistričko, da bi me varovala. Ko smo se dne 26. avgusta 1914 razvili v bojno črto in so nas Rusi začeli pozdravljati s svinčenkami, da mi je brenčalo okoli glave, kakor bi bil med bečelami, ko rojijo, sem si mislil na Marijo Bistričko in se ji zaobljubil. Če pridem srečno nazaj, obiščem njeno svetišče. In res mi je Marija sprosila, da me dozdaj ni zadela še nobena krogla. Jaz vedno prosim Marijo, da bi skoraj že bilo konec te vojne ter da bi se spet srečno vrnil v ljubo našo Slovenijo. Slovenski fantje smo že mislili, da nam ne bo mogoče letos izpolniti velikonočnih dolžnosti; pa naš častiti gosp. vojni kurat so poskrbeli, da smo dne 27. marca opravili sv. spoved, pa ne v cerkvi ka-

kor doma, ampak vse se je izvršilo v hiši priprostege karpatskega kmeta. Naš čast. g. kurat so nam služili 4. aprila svete mašo tudi v priprosti leseni, z desek zbiti cerkvi, ki pa je znotraj lepo okrašena. Ko pridem noter, so me solze polile, ker sem bil prvič pri sv. maši v svojem celnem vojnem času. Toraj so bili drugače velikonočni prazniki žalostni; pa zategadelj, da smo se slovenski fantje 87. pešpolka udeležili velikonočne dolžnosti, smo bili nad vse veseli, upajoč da bo leto 1916 gotovo boljše. V to nam pomagaj Bog. To dajte v „Slov. Gospodarja“, naj cenj. bralc. spoznajo, kako dragoceni so katoliški duhovniki, sv. zakrament in sv. maša. Podobico kot spomin moje opravljene velikonočne spovedi na bojnem polju dne 27. marca 1915 napravite v okvir. Še en pozdrav od Vašega Franceta.

Blatna postelj.

Pavel Skamlec, vojak 7. pešpolka, doma od Sv. Marjete ob Pesnici, piše svoji ženi:

Draga žena! Na bojišču smo veseli, ako dobimo kako pismo ali vsaj dopisnico od svojih domačih. To je naša edina tolažba. Kar se godi po ostali bojni črti, ne vemo. Če mi zmagujemo, si mislimo, da zmagujejo naši tovariši tudi drugod, če se pa umikamo, pa smo mnenja, da je tako tudi pri naših sosednjih kolonah. Ne mine skoro dan, da nas sovražnik ne bi pozdravljaj z železnimi „knjedni“ in hudimi komarji. Pred nekaj dnevi nam je sovražna topovska krogla ubila vrlega poveljnika našega oddelka, po katerem vsi žalujemo. — Stanujemo noč in dan v jamah, kjer je blatno kakor v opekarski jami. Ne moreš si misliti, kako je prenočevanje v takih „posteljah“. Mislim si, da bo že boljše, ko se kot zmagovalci vrnemo v ljubo mi slovensko domovino. Na veselo svidenje!

Slovenci smo čili in čvrsti.

Četovodja-topničar Josip Holc, doma od Sv. Jurja na Ščavnici, pridružen gorskemu topničarskemu polku št. 3, piše dne 8. aprila svoji sestri Ani Fras v Župetincih pri Sv. Antonu v Slov. goricah s karpatskega bojišča:

Ljuba sestra! Oh, kako naglo nam je potekel čas, ti mili dnevi velikonočni, katere smo morali letos ločiti drug od drugega obhajati. Udeležil sem se sv. maše kar tu na pokopališču blizu cerkvice, torej na prostem. Službo božjo je daroval č. g. vojni kurat ter imel po sv. evangeliju tudi nemško in češko pridigo. Veliki ta spomin, ko so pod nami že počivali naši so. brati-sotovariši, ki so že dali življenje za domovino, in mi nad njimi čuli in prisostvovali pri službi božji, oh, vedi, to je žalosten spomin na vojsko! Mnogo nagrobnih križev naznanja — da tu so tisti vrtovi, — ki spe mladostnih cvet, — razrušeni gradovi, — strasan je ta pogled! Oh, mnogi domači, ki so lausko leto skupaj v veseli družbi obhajali kot mož in žena, sinovi, bratje, sestre, sploh vsi, velikonočne praznike, so letos že mnogi možje in fantje obhajali Alelujo tam gori nad zvezdami pri nebeškem Jagnjetu, veseleči se, kajti angelj smrti jih je vzel iz naše sredine in zanesel tja, kjer ni nobenega sovraštva in preganjanja. Bog poravnava vse sovraštvo. Vem, da ste se Vi v domačiji tudi nas veliko spominjali, pa tudi teh dogodkov tisti, katerim je že izguba predragih naznanjena, vedo izgube ceniti. V duhu si lahko predstavljate sledečo kitico, ki pravi: Kje so tisti, ki so lani — še današnji dan veseli bli. — V zemlji so že pokopani, — križ na grobu jim stoji!

Da, odprta noč in dan so groba vrata, vsak dan stojimo na braniku, gledavši smrti v oči, dokler nas morda ne pokosi.

Naznanjam Ti, da imamo od Velike noči prav gorke in prijetne dneve, čeravno je po tukajšnjih gorah tupatam še debel sneg.

Ali že kaj delate po vinogradih in poljih? Mislim, da je težko za delavce, ker so večinoma na drugih poljih, a domovina, kje si ti! Sedaj nam ni več tako hudo, zima, katere smo se bolj bali, kot šrapnelov in granat, je minila in za streljanje pušk in topov se dosti ne zmenimo več. Oh, koliki so vendar spomini! Veliki razgrajati-hudodelci so zdaj ponižani, posebno tisti, ki imajo ozeble noge. Velike so te srote, ki se opirajo na palico in gredo kakor berači. Glej, tako nas tepe šiba božja. Zahvaliti se imam prečestemu Srcu Jezusovemu, Srcu Marijinemu in angelju varuhu, da sem obvarovan že vseh teh hudih boleznih in sovražnih krogel. Sploh smo Slovenci, kakor je pokazala ta vojska, čile in čvrste narave. Ako Bog da, se še kdaj vidimo. Sedaj pa Te iz srea prav iskreno pozdravlja Tvoj brat Josip.

Marijino podobo držal nad glavo.

Andrej Kolednik, doma v Gradišču (pošta Sv. Barbara v Halozah), ki služi pri 9. kompaniji 87. pešpolka, piše dne 27. marca s severnega bojišča:

Na Jožefovo smo opravili spoved in drugi dan prejel skupno sv. obhajilo. Imeli smo tudi slovensko pridigo. Ganljivo je bilo vse to v tujem kraju. Potem smo marširali en dan in eno noč. Dne 22. aprila smo zasedli kot rezerva nek grič in gozd. Takoj so nas začele pozdravljati ruske krogle. Hitro smo si skopali majhne luknje, čeravno je to v gozdu težavno. Ta dan ni bil nihče ranjen. Drugi dan pa je bil žalosten za našo 9. stotnijo. Okoli 9. ure začnejo padati šrap-

neli in granate, da se je tresla zemlja. Kakor strele so udarjale v našo sredino, da je kar padalo vejevje z dreves. V tem obupnem položaju se pripravim na naihujšo. namreč na smrt. Vzmem podobico Marije Bistričke ter jo držim nad glavo. Ni preteklo pet minut, kar prileti šrapnel pol metra nad mojo glavo, odtrga debelo vejo z bora, katero je popolnoma zdrobil. Na mene je vrglo le nekaj prsti. Tukaj me je gotovo Marija rešila gotove smrti, ker drugače bi me bil šrapnel raztrgal. Žalostno je bilo, kako so na vsaki strani mene vzdihovali ranjeni tovariši. Ni trajalo dolgo, kar tudi mene zadene nesrečna šrapnelska krogla v hrbet, toda ne smrtonosno. Ranjen sem bil okoli poldneva; opirajoč se na svojega tovariša sem prišel v neko vas, kjer je bil naš zdravnik. Tudi v to vas so padale granate, ker so tukaj bili postavljeni naši težki poljski topovi, kateri so pošiljali smrt našim sovražnikom. Tisti večer smo se odpeljali proti Moravski. Vožnja je bila slaba, ker je bilo velikansko blato in pune ceste vozov in konj, na vlakcu je bilo boljše. Po dvanajstih in dvenajstih vožnjah se pripeljemo na Moravsko v bolnišnico. Tukaj je imenitna postrežba ter lepo za nas skrbijo. Še enkrat na vse skupaj priskrene pozdrave Vaš Andrej.

Rusa sta se stepla za štruco kruha.

Anton Mom, ki služi pri brigadnem komandu št. 56 pri oddelku za metanje min, doma iz Ješence pri Framu, piše s severnega bojišča svojim domačim med drugim tudi to:

Denarja mi ni treba pošiljati, ker ga tako ne morem rabiti. Saj se v bojni črti tako nič ne dobi za denar. Stradati mi še ni treba. Zdaj so lepi dnevi pri nas in je že tudi precej toplo, kadar solnce sije. Slišali smo že tudi kukavico kukati, čeravno je tu in tam še sneg. Zdrav sem še tudi, hvala Bogu, če ravno sem prestal veliko hudega mraza. Prosim, pišite mi, kje je Berigečev Franc, če je še zdrav ali ne, ali če Flosov kaj piše. Klavžov Anton je bil ujet pri Dobromilu, Marinov Janez je bil ujet 25. marca ob 5. uri jutraj, ko se je začelo daniiti. Dobro, da ni bil Berigečev Franc zraven, bi ga bili tudi ujeli. Tudi meni se je skoraj tako zgodilo; so Rusi tudi dirjali za nami in kričali: „Roke gor, puško dol!“ Jas sem si pa rekel: Noge le tecite! Enega naših so bili Rusi ujeli. Imel je seboj štruco kruha. Rusa sta se začela tepsti za kruh, med tem jo je pa naš korenjak popihal. Mnogo pozdravov!

Mraz in ruska krogla.

Iz dunajske bolnišnice je pisal novinec **Franc Krajncič**, kateri služi pri domobranskem pešpolku št. 26, svojemu prijatelju Francu Prelogu v Malivasi:

Naznanjam Ti, da mi zdaj že hvala Bogu dobro gre. Samo desna noga me malo boli, kajti inam precej veliko rano od mraza. V Galiciji je bila že koncem novembra grozno huda zima. Jako veliko jih je v bolnišnicah, ki so jim prsti na nogah odpadli. Tudi meni so prsti na rokah tako zmazani, da včasih nisem mogel niti puške držati. Pisal si mi, da želiš vedeti, kako sem bil ranjen. Bilo je tako: Rusi so nas z vso silo napadli in morali smo se umakniti in kopati nove okope. Ko kopljem, mi naenkrat prileti kos šrapnela in mi zlomi puškino cev. Jaz pa pridno kopljem naprej in zdaj me za hrbtom nekaj hudo speče in malo poči, ker Rusi imajo večkrat take patrone, katere so po mednarodnem pravu prepovedane. Kadar namreč krogla prileti na svoje mesto, zopet počne in naredi veliko rano. Kri se mi je vtila v usta in nos in takoj sem vedel, pri čem da sem. Nato sem se zgrudil in ležal precej dolgo v svoji krvi. Ranjen sem bil v pljuča. Krogla mi je šla skoz in skoz in na prsih ven. Vojaki zdravniškega oddelka so me za silo obvezali in odnesli na obvezališče. Tam me je zdravnik zopet obvezal. Vojni kurat mi je podelil sv. poslednje olje: nato pa so me naložili na voz in odpeljali v bolnišnico v Šlezijo. Iskrene pozdrave!

Rusi nimajo korajže

Trenski vojak Karl Bračko piše svojim starišem v Spielfeldu s karpatskega bojišča:

Dragi oče in mati! Slovenski možje in mladenci, ki nas je cesar poslal zoper mogočnega sovražnika-Rusa, smo krepki, gotovo eni najbolj čvrstih in vstrajnih braniteljev Avstrije. Godi se nam še ne preslabo. Prestali smo že mnogo gorja in trpljenja, a Slovenec nikoli ne obupa. Udani v voljo božjo, prenašamo vse bridkosti vojne. Ruse pa tepemo, da je veselje. Mnogo suhih češpljev smo jim že poslali. Bil sem že nešteto krat navzoč, ko smo vojaki domačih slovenskih polkov ujeli po več sto Rusov. To vam je veselje, če zakliče Avstrijec Rusu: Roke kvišku! Udaite se! Posebne korajže se menda Rusi doma niso učili. Da ponekod napredujejo, je krivo le to, da jih je po tri do petkrat več kot naših. Pa upam, da se Rusom ne bo posrečilo prodreti dalje kot se sedaj.

Slovenska županstva — ne prezrite poziva „Slovenske Straže“ za loterijo v korist ubogim slovenskim otrokom, invalidom in udovam padlih junakov!